

יוצרי ההצגה (המשך)

שיר גולדברג (בימוי)

בוגרת תואר שני בבימוי (MFA), באוניברסיטת תל-אביב. זוכת פרס הבימאית המבטיחה בפסטיבל ישראל על ההצגה "יהי" (2006) ופרס היצירה המקורית בפסטיבל Encounter 2007. צ'פיה. בין עבודותיה: "תהילה"(תיאטרון החאן), "אבא שלי לא ציפור" (פסטיבל ישראל, תיאטרון הקאמרי), האופרה "דון ג'ובאני"(האקדמיה למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה), "בשר גבירתי ורבותי"(אנסמבל הרצליה), "חושים" (תיאטרון תמונע), "קונצרט החליל"(התזמורת הפילהרמונית הישראלית), "יהי" (פסטיבל ישראל, צוותא, תיאטרון החאן, תיאטרון חיפה, תיאטרון הקאמרי), "Walk(wo)man" (פסטיבל עכו 2006). בימוי בבתי ספר למשחק: "הנפש הטובה מסצ'אן", "פונדק הרוחות", "מרה סאד", "המדמה", "אנטיגונה", "המשרתות", "רדיו 2", "עשב השדה", "זמן אמת", "נגמר?".

שני נור (עיצוב תפאורה)

בוגרת המסלול לעיצוב במה בסמינר הקיבוצים. בין עבודותיה, תפאורה ותלבושות: בתיאטרון הבימה: "מישהו ימות בסוף", "אושרי", "נתתי לה חיי", "הסוחר מוונציה", "איש חסיד היה"(תלבושות). בתיאטרון אורנה פורת: "לשטון על הכדור", "ההמשול", "מרוק כפתורים", "תיאטרון צפצפון", "בתיאטרוננו" הצגות ילדים 2010: "אבא אחר". בתיאטרון ה"מדייטיק": הפקת המחול "סיפורי אלף לילה ולילה". במסגרת הקיבוצים: "בית מטבחיים 5", "יוויצק" "הרדופים", "הומאז", "פולוריד" בתיאטרון נוצר: "חסד". באנסמבל הרצליה: "בשר גבירתי ורבותי". בתיאטרון הקיבוץ: "האוצר שבהר". בפסטיבל עכו 2010: "25" (זוכת ההצגה המצטיינת). הפקת תיאטרון מחול: "Disanz". בפסטיבל ישראל בדימונה: "שלג וער".

ננטשה טוכמן פוליאק (עיצוב תלבושות)

בעלת תואר שני בהצטיינות בעיצוב במה בחוג לאמנות התיאטרון באוניברסיטת תל-אביב (2007) וזוכת מלגה על הישגים ראויים להערכה בחוג לאמנות התיאטרון (2005). שמה כאסיסטנטית למעצבים רוני תורן, אנה חושצי'בה, במבי פרידמן ורוני כרמל. בין עבודותיה: תפאורה ל"תהילה" (תיאטרון החאן), תפאורה ותלבושות לאופרה "דון ג'ובאני" (האקדמיה למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה), תפאורה ותלבושות "הנפש הטובה מסצ'אן" (בי"ס ניסן נתיב ירושלים), תפאורה עבור פסטיבל תיאטרון קצר (צוותא, 2011), "אהבתה של פדרה", "הצילו", "תזונה", "מוריס שימל"(אוניברסיטת תל-אביב).

דניאל סלומון (מוסיקה)

יליד חיפה, 1973. למד מוסיקה בקונסרבטוריון "רובין ודוניה ויצמן" בחיפה, בביה"ס "רימון" והשתלם בקומפוזיציה עיבוד וניצוח אצל פרופ' יצחק סדאי. כתב מוסיקה להצגות "בלולות", "כובע מלא גשם", "החתונה האחרונה" (תיאטרון חיפה), "מועדון הקופים הירוקים", "שעונים" (תמונע), "יאקיש ופופצה", "מלון רנדו" (ניסן נתיב), "הנסיכה איבון", "שני חדרים" (יהורם לוינשטיין), "נהג ציירת" (The Stage theater, London), "לא על זמירים", "דלתות נפתחות" (באר שבע) "סופה של בדיחה", "לא ביום ולא בלילה", "רעל ותחרה"(הבימה). "בשר, גבירתי ורבותי"(תיאטרון הרצליה), "אבא שלי לא ציפור"(פסטיבל ישראל), "תהילה"(תיאטרון החאן). זוכה פרס המוסיקאי הטוב ביותר ב"פסטיבל הצגות ילדים חיפה 2002" ("סוריו של דרקון מאוהב"). כתב מוסיקה לסרטים "הסודות", "צעד קטן", "עד סוף הקיץ", "מישהו לרוץ אתו" ולסדרות הטלוויזיה "רביעיית רן", "בנות זהבה". בשנת 2003 הוציא את אלבום הסולו הראשון "דניאל סלומון" וזכה בפרס נוצת הזהב של אקו"ם עבור מלחין השנה 2003. בשנת 2005 הוציא את אלבום הסולו השני, "רבות הדרכים" עליו זכה באלבום זהב. ב-2007 הוציא את אלבום השלישי "חיפה 87", והשנה את אלבום הרביעי "גאות". הפיק מוסיקלית אמנים רבים.

רוני כהן (עיצוב תאורה)

מנהל מחלקת התאורה בתיאטרון החאן. בין עבודותיו: "דון קישוט", "הבתולה מלודמיר", "השיבה למדבר", מילה של אהבה", "דון פרלימפול ואהבתו לבליסה בן ביתו", "מלחמה על הבית", "קריסטין", "חיל פרשים אנו", "האשליה", "הקמצן", "אושרי", "החיים הם חלום", "מאכניל", "הקיי", "המצלחים", "אתולי", "אדמה קדושה", "אהבת הדרקון", "הנסיכה האמריקאית", "הקסם הגדול", "תעלולי סופן", "סדר עולמי חדש", "סוף משחק", "גן הדובדבנים", "הלילה השנים-עשר", "אוכלים", "מוזי סוויני", "חוקר פרטי", "משחק של אהבה ומזל", "תהילה". בתיאטרון הבימה: "מלחמה", "מועדון האלמנות העליזות", "מבקר המדינה", "בגדי המלך". בתיאטרון בית ליסין: "אהבת חיי", "גוד ביי אפריקה", "סרט צרפתי", "תנאים של חיבה", "מראה מעל הגשר", "ולנטינו", "רוחלה מתחתנת", "אמא מאוהבת". בתיאטרון באר שבע: "דלתות נפתחות", "נשים לא מצוירות", "בלדה ספרדית", "קומדיה של טעויות", "אפרייל הקסום", "השחף", "הביתה הביתה". ביאטרון הקאמרי: "מעגל הגיר הקווקזי".זוכה פרס התיאטרון למעצב התאורה על ההצגות: "אשליה" (4-2003), "הקייץ" (7-2006), "הנסיכה"(2009).

אמירה פנקס (עיצוב בובות)

בוגרת בצלאל במסלול עיצוב תכשיטים. למדה פיסול במדרשה לאמנות בת-ים, אצל ישעיהו אפשטיין ז"ל. לימדה בבצלאל בין השנים 1986-1974. עיצבה בובות להצגה "אבא שלי לא ציפור"(פסטיבל ישראל 2011), "תהילה"(תיאטרון החאן).

עופר עמרם (הדרכת בובות)

בוגר הסטודיו למשחק ניסן נתיב בת"א. בוגר קבוצת הצעירים של הבימה בניהולו של אילן רונן ("זוגיות"; "במלחמה כמו במלחמה"; "עקב אכילס"; "החיים בשלוש גרסאות"); השתתף בהפקות תיאטרון רבות (הבימה, החאן, אנסמבל עיתים, הזירה הבינתחומית); יצר עם רננה רז הפקות תיאטרון מחול ("לבקש כוכבים"; "רפאים"; "מוטל"; "אוב" לפסטיבל ישראל בשיתוף הבימה); כתב עיצוב וביים את "סיפורו של איש בודד" (זוכת פרס הצגת השנה בטקס פרסי הפרינג) ו"סנטוריום" (זוכת פרס הכוריאוגרפיה) לפסטיבל עכו; "עד שקר" בפסטיבל תיאטרון קצר בצוותא, ביים ומשחק ב"פיוקם" בתיאטרון הסמטה, הדרך בובות להצגה "תהילה" בתיאטרון החאן.

אסי אשד (שפה ודיבור)

השתלמה ב"רויאל שקספיר קומפני" בסטרטפורד ובתיאטרון הלאומי המלכותי בלונדון. בין עבודותיה: בתיאטרון הבימה: "שלמה המלך ושלמי הסנדלר", "חברון", "מסילה לדמשק". בתיאטרון הקאמרי: "המלט", "היה או לא היה", "המלך ליר", "עץ לי גן לוי". בתיאטרון חיפה: "סיפור פשוט", "המלט", "מקבת". בתיאטרון גשר: "סונטת קרויצר", "כולם רוצים להלוויד". בתיאטרון הספריה: "ריצארד השני", "קילגולה", "ריצארד השלישי". בתיאטרון החאן: "בגידה", "האשליה", "אסתרליין יקירת". בתיאטרון באר שבע: "אילוף הסוררת", "הרבה רעש על לא כלום". באנסמבל עת"ם: "הדיבוק", "כישוף", "מלסדת ב"בית צבי".

שחקני ההצגה

דב רייזר (ברוך ברג / השופט)

בוגר "בית צבי" 1971. בין תפקידיו: "הפיזיקאים", "משפט הקופים", "אמיל והבלשים" בהם הופיע ב"הבימה" כילד, וכן: "מעגל הגיר הקווקזי", "גן ריק (יואב)", "הנפש הטובה מסצ'אן" (אנגו), "גן הדובדבנים" (יאשה), "סוף ההתחלה", "עסק משפחתי" (בנדיקט), "רעל ותחרה" (טדי), "מלך היהודים", "משרתם של שני אדונים" (פנטלון), "הדה גאבלר" (שופט), "ביקור הגברת הזקנה" (ראש המועצה), "הקוקוריקו" (פונטינאק), "החייל האמיץ שיוויק", "ההולכים בחושך", "הארדינג", "קן הקוקיה" (הארדינג), "חבילות מאמריקה" (יואל ברג), "ללכת עד הסוף" (רודולף), "הנאהבים והנעימים" (אלתר), "בגדי המלך" (אלכסנדר טורנו), "חודש בכפר" (שפיגלסקי), "מבקר המדינה(צוקר), "מישהו שישמור עלי", "פירורים" (אליקו), "החגיגה" (פול), "דיבוקים", "טיקוצ'ין-בת ים", "לילה במאי", "השוטר אזולאי" (פקד לבקוביץ), "מונוגמיה", "ביקור הגברת הזקנה(ראש העיר), "החולה ההודי(האב). בת' לילדים ולנוער: "הלילה השנים עשר" (סר אנדרו אנציק), "אנה פרנק" (קראר), "טומי תם" (המלך). בת' באר שבע: "טרטויף" (טרטויף), "הלילה השנים עשר" (מלווליו), "אופרה בגרוש" (מקי סכינאי), "מסיבת יום הולדת" (סטנלי), "המיזנטרופ" (אלצסט), "צריך פיאט בחיים" (אנטוניו), "המתאבד". בת' הקאמרי: "סולומון גריפ" (הישע), "מהמגני" (גים), "אורזי המזוודות" (זיגי). בת' הספריה: "בשפל" (שחקן), הנרי 4"(הנרי). בטלוויזיה: "זהו זה", "סיפורים בראש", "רחוב סומסום", "מוצי'ש", "הכל נשאר במשפחה".

יבניה דודינה (פראדל / אמא של שפרה)

בוגרת האקדמיה המלכותית לאמנות במוסקבה. עלתה לארץ ב-1990, הצטרפה לתיאטרון "גשר" מיום היווסדו. בין תפקידיה: בתיאטרון גשר: "רוזנקרנץ וגילדשטרן מתים" (אופליה), "משפט דרייפוס" (מרים), "מולייר" (ארמנדה), "האדויט" (אגלאיה), "אדם בן כלב" (ז'ני גרטק), "בשפל" (נטשה), "טרטיף" (זרוין), "עיר" (בסקה) "הילד באבל", "שלוש אחיות" (מאשה), "אוכלים" (איזבל), "מזימה ואהבה"(ליידי מילפורד), "מר ברינק" (דודה דימיטריה), "חלום ליל קיץ" (פאק), "העבד" (ונדה-שרה), "שושה" (בטי סלונים), "נישואי פיגארו" (כורבוס), "מדיאה" (מדיאה), "גן הדובדבנים" (לובוב אנדרייבנה רנייבסקיה), בתיאטרון הבימה: "אנה קרנינה" (אנה), "איוולף הקטן" (ריטה), "מסילה לדמשק" (שרה), "קוויאר ועדשים(ולריה), "פרסונה(אליזבת, אלמה, פרוייקט שת"פ עם תיאטרון רזיזנס' במינכן) השתתפה בתכניות טלוויזיה ביניהן: 'בית ים ניו יורק', 'סיטון', 'בלש בירושלים', 'רחוב סומסום', 'במרחק נגיעה' ובסרטים: 'קרקס פלסטינה', 'קיצור תולדות האוהבים', 'ז'נטילה', 'קלרה הקדושה', 'טנגו ללקי' חמה' Made in Israel, 'היה או לא היה', 'האסונות של ניונה', 'מכתבים לאמריקה', 'סיפור חצי רוס'. בשנת 1988 זכתה בפרס רוזנבלום, זכתה בפרס התיאטרון לשחקנית השנה על תפקידה ב'חלום ליל קיץ' - 2002/2001, פרס התיאטרון לשחקנית השנה על תפקידה ב'העבד' 2002/3, זוכת פרס קרן אמריקה ישראל ע"ש קלצקין 2004/5, זוכת פרס השחקנית הטובה בפסטיבל הקולנוע היהודי בוורשה - על תפקידה ב'היה או לא היה'.

בוגר לימודי משחק באוניברסיטת תל אביב. בין תפקידיו בתיאטרון: בתיאטרון נווה צדק: "אדם בן כלב", "מחלקה 3 כיתה ו'", "בית ליסין"; "שיחות עם אבי", "חשמלית ושמה תשוקה". בתיאטרון הבימה: "טייבלע והשד שלה", "הדיבוק", "מוריס שימל" (בשיתוף ת' חיפה), "ביקור הגברת הזקנה"(מפקד המשטרה) בתיאטרון באר שבע: "זינגר", "תוש בראש". בתיאטרון חיפה: "פלשתניאית", "מקבת", "הבולשת החוקרת", "נשף מסכות", "הבחורים בדלת ממול", "המקום ממנו באת", "המלביש" (המלביש). בתיאטרון הקאמרי: "אחרי החגים", "שירה". בצוותא: "דממה" בטלוויזיה: "ארץ מולדת", "סיפורים בראש" (חינוכית), "התזמורת" (רשת), "הם יגיעו מחר" (ערוץ2), "כל דיכפיון" (ערוץ2), "המשרד" (קרול), "השמינייה" (רוברטו). בקולנוע בהפקות בינלאומיות: "שתיקתו של משרור" (גרמניה), "החולמים" (צרפת), "החיה" (ארה"ב), "גנבים בלילה", "פגישה עם נוס" (אנגליה). בארץ: "אות קין", "מאחורי הסורגים", "אל עצמי", "המאהב", "נו טה מסס", "גמר גביע", "פגישות ופרידות", "ללקק את התות", "שמיכה חשמלית ושמה משה", "התחלפות".

נעמה ארסון (דיוה / מושה / לאה המתוכנת)

בוגרת ביה"ס למשחק "סמינר הקיבוצים", 2008. בין תפקידיה: "ביאטריצה" (בעלת הבית), "עניין של גברים"(מרתה), "ב'הימה": "החוטם"(איוון המשרת, פרסקוביה אוסיפובנה-אשת הגלב, פקיד), "מסייה דה פורסוניאק"(נרין המשרתת), "ארץ חדשה"(אמא של נאדק), "ביקור הגברת הזקנה", "איש עומד מאחורי אשה יושבת".

לאה גלפנשטיין (שפרה / הילד המת)

בוגרת מגמת משחק בתיכון לאמנויות "תלמה ילון" בהצטיינות, 2001. בוגרת ביה"ס למשחק "סמינר הקיבוצים" 2008. בין תפקידיה: "ביאטריצה" (ביאטריצה), "בתולים" (מיה), "התקלה" (פילא), "ב'הימה": "החוטם"(אף, שוער, נערת המפקח, ילד, פקיד), "מישהו ימות בסוף"(ניקו), "ביקור הגברת הזקנה"(אוטילי), "מסייה דה פורסוניאק", "פוסטראומה", "ארץ חדשה", "ביקור הגברת הזקנה". במדיטק: "מותק"(פותרק), בתיאטרון לילדים ולנוער: "הרפתקה בקרקס"(לנו), תיאטרון השעה: "האסופית"(אן שרל).

הראל מוראד (לוי ליון / בתיה הרחבה)

בוגר ביה"ס למשחק "סמינר הקיבוצים" 2006. בין תפקידיו: "עץ אחרון בירושלים" (תיאטרון חיפה), "התקלה", "חומיא ויוליה", "הרפתקה בקרקס" ו"המופע המופרע של הראל ורואי", במדיטק: "אותם ויעלי" (עמית). ב"הבימה": "החוטם" (אריגין,חברו של קובליוב, רופא, רכב, עיתונאי, פקיד), "מסייה דה פורסוניאק" (ספירגאני), "ארץ חדשה", "קוויאר ועדשים" (ניקולא). תסריטאי עצמאי וכותב תכנים טלוויזיוניים, מורה למשחק בבית הספר לאמנויות בת"א.

אלכס קרול (יאשק לייב)

שחקן ומוזיקאי. בוגר הסטודיו מיסודו של יורם לוינשטיין, 2012. בין תפקידיו: בתיאטרון הקאמרי בשיתוף יורם לוינשטיין: "שרוליק- אופרת רוק(שרוליק), בתיאטרון באר שבע: "הכל אודות חוה", "המערה של סלמנקה", בתיאטרון המדיטק: "מומו", בתיאטרון ארצי לילדים ונוער: "הכבש ה-16", בצוותא בשיתוף יורם לוינשטיין: "דלתות". בטלוויזיה: מוכב נולד 6. השתתף במאסטר-קלאס עם הבמאי הרוסי לב דודין בסנט פטרבורג. "פסטיבל התיאטרון של בלומנאו(ברזיל) 2012" - "דונה פלור נשואה לשניים", מילאנו, איטליה- "olive festival 2010" שם העולה מחזמר שאותו הלחין וגם שחקן. בימים אלו מופיע ברחבי הארץ עם המופע "לא מפסיק לחלום" המורכב משירים פרי עטו ולחניו.

שחר רז (יצחק שוחט / המרפא)

בוגר בית- צבי, 2008 זוכה מלגת צבי קליר על הצטיינות בלימודים. ב"הבימה": "בראבו", "שרים 90", "הקומקום והמטאטא", "אילתורינה", "החוטם"(שוטר, עיתונאי, פקיד), "מסייה דה פורסוניאק", "ארץ חדשה", "מסילה לדמשק", "ביקור הגברת הזקנה".

יובל שלומוביץ' (לוי ליון / בתיה הרחבה)

בוגר ביה"ס למשחק של מכללת סמינר הקיבוצים, 2008. היה שחקן יוצר בתיאטרון הפרינג' החיפאי. בין תפקידיו: "התקלה" (קומר), "הרפתקה בקרקס". ב"הבימה": "החוטם"(ניקולאי יאקובלביץ'- הגלב, מפקח המשטרה, פקיד), "מסייה דה פורסוניאק", "ארץ חדשה", "אם יש גן עדן"(פורמן), "הסוחר מוונציה" (גרציאנו). בתיאטרון גושן: "הזמיר"(טאי צ'י).

תמונה: TBWA\JW\Ogilvy

אדם לא מת סתם

מאת: שחר פנקס, עפי" סיפורי דבורה בארון
 בימוי: שיר גולדברג
 עיצוב תפאורה: שני טור
 עיצוב תלבושות: נטשה טוכמן-פוליאק
 מוסיקה: דניאל סלומון
 עיצוב תאורה: רוני כהן
 עיצוב בובות: אמירה פנקס
 הדרכת בובות: עופר עמרם
 שפה ודיבור: אסי אשד
 ניהול ליהוק: רות טון

משתתפים

ברוך ברג/ השופט: דב רייזר
 פראדל/ אמא של שפרה: יבגינה דודינה
 נחום לייב: רוברטו פולק
 יאשק לייב: אלכס קרול
 זיוה/ מושה/ לאה המתוכנת: נעמה ארמון
 שפרה/ הילד המת: לאה גלפנשטיין
 יצחק שוחט/ המרפא: שחר רז
 לוי ליון/ בתיה הרחבה: הראל מוראד/ יובל שלומוביץ'

עוזרת בימאי ומנהלת הצגה: דנה פלסר
 מנהלת הפקה: אורית עזריאל

הצגה ראשונה: 21 בפברואר 2013, אולם הבימרתף ע"ש ברטונב
 משך הצגה: שעה וארבעים, ללא הפסקה

באדיבות אגודת יידי הבימה

תודות לפרופסור נורית גוברין וכן לגילי קוזין אולמר על עזרתה בבניית הבובות

צוות טכני

מנהל טכני: יוסי ברכה
 סגן מנהל טכני: אלי קדוש
 ביצוע תאורה: ליאור לוי
 סאונד: שלומי גילר, טסה דולגוב
 תפעול תלבושות: מינה בן לולו
 תפעול אביזרים: רותית מאק, עפרה אדרי
 תפעול פיאות: אווה אוסנה

המחזה

בקמניוקה, עיירה קטנה ברוסיה הלבנה, תר בעל, שאשתו נפטרה, אחר מיניקת לבתו, פקיד זוטר מנסה לזכות בקידום ולשפר את מעמדו, "העקרה של העיירה" מנסה להשיג לעצמה ילד בכל דרך, בחור צעיר, מוכה שחפת, פועל למען שיפור זכויותיהם של מעמד הפועלים, קברן העיירה קובר את המתים ובכל אותו זמן מתרוצצת הכלבה זיווה ומחפשת לעצמה קורת גג. סיפור על אנשים המנסים לזקוף קומתם, בחברה בה הפערים החברתיים-כלכליים קשים מנושא וזוכים לרגע של חסד. דבורה בארון, אחת הסופרות הראשונות בספרות העברית החדשה. הדמויות בסיפוריה הן דמויות שוליות בחברה, דמויות סובלות ומופנמות שאינן משמיעות את זעקתן. המחזה נכתב בהשראת הסיפורים: "גרעינים", "עגמת נפש", "שפרה", "זיווה" ו"כריתות".

תפישת החלל בהצגה "אדם לא מת סתם"

סיפוריה של דבורה בארון מספרים את חייהם של אנשי העיירה הקטנה ברוסיה הלבנה, בני מעמד הפועלים. פעמים רבות תתמקד בארון בדמויות הנשיות, דמויות השוליים מן המעמד הנמוך ביותר בעיירה, להן היא נותנת קול בסיפוריה. לצד עיסוקה בפערי המעמדות החברתיים בין העשירים לעניים בעיירה ובחי" הקהילה הסגורים, בארון נותנת מקום לקול הנשי הנתון למרותו של עולם גברי, מסורתי, מסוגר בעל כללים ברורים. זהו מקום בו לנשים לא קל לזקוף קומה ולבקש את שזקוקות לו. היא מטיבה לתאר עולם אכזר, דטרמיניסטי בו לאדם אין באמת השפעה על הנעשה או יכולת לשלוט במתרחש בחייו. למרות הניסיונות של גיבורי סיפוריה לשנות את חייהם או לבחור אחרת כמו למשל אצל יאשק, הצעיר המהפכן או אצל אביו המנסה לשרוד ולהתקדם בעבודתו, פראדל שרוצה בכל מחיר ללדת ילד ולהחזיר את בעלה שברח ואפילו זיוה הכלבה שאיבדה את בעליה ומחפשת בית חדש - ולמרות מאמציהם של גיבוריה, ואף שלעתים יחוש הצופה בשביב תקווה לשינוי, תחזור בארון אל אותו עולם- דורסני, חסר צדק, בו לרוב, העשיר הוא החזק, השודר, והעני נותר מושפל כורע תחת נטל החיים. העולם הנהג כסדרו,מחזיר את גיבוריו למקומם ההתחלתי באכזריות כמו היו מרינונות וכאילו מעולם לא יצאו לבקש להם דבר. מתוך תפישה זו יצאנו אל עיצוב החלל האלמנט "הממקם" אותו בעיירה ההיא, עמוד החשמל הישן המט לנפול חוטיו "נחה" העיירה כולה - כחבורת ציפורים הנחות על חוטי חשמל ומציצות פנימה אל הגנשה בנבכי הבית ונפש הדמויות.

לוי לוי, הפועל הפשוט הנושא על כתפיו מדי בוקר את השמש ומעלה אותה בתנועה סזיזיפית וקשה מעלה אל הרקיע. החלל בקמניוקה שלנו, הוא אינו חלל המשרת את הנמצאים בו ואף להיפך, למעשה כבר מתחילת ההצגה,הופך הוא לחלל מאיים, בעל יכולת להשפיע על הדמויות בתוכו ולהזיזם ככלי משחק ממקום למקום כרצונו. פרטי התפאורה שעוצבו כ"הרחבה" לגוף השחקן הופכים את השחקנים למעין תפאורה אנושית- ואת כל החלל לחלל "מואנש", חלל המגיב לדמות הנועה בתוכו - דוגמא לכך נראה במשרתים בביתו של האדון ברוך ברג, בעל המפעל - המשרתים משמשים גם כרגלי שולחננו, כפמוטים ומתלים מהלכים - כולם עבור ולשירות אדונם העשיר. הם מייצגים במהותם העיצובית את ביתו של אדונם וכשמגיע לוי לוי, מנהל החשבונות, לבקש הלוואה, החלל זז, מאיים לדרוס את לוי ולבסוף מובילו במהירות מהכניסה אל חדר האוכל, אל המסדרון ומשם אל החוץ. כך יותר לוי לויין כשהוא ניצב לבדו מול דלת הכניסה הגדולה. הצמצום העיצובי לחפץ יחיד בסצנה, המזקק את החלל הספציפי בו נתונות הדמויות דומה בעיני לאופן בו מצליחה דבורה בארון ללכוד בשפתה הציורית והמדוייקת את עולמון של הדמויות. דוגמא לכך ניתן לראות כשעל ידי תנועה פיזית או חפץ יחיד יוצג החלל בו פועלות הדמויות- למשל פעמון הדלת שמחזיק בעצמו נחום לייב, המסכן את דלת הכניסה דרכה תצליח לפרוץ לבסוף פראדל. או בתיה הרחבה המסמנת בידה את חור הדלת דרכו היא מציצה ומגולה את פראדל "שיחת העיירה" המתמינה בצדה השני של הדלת לבקש כוס חלב. גם החפצים המתפזרים מסניורה של בתיה, הם צעצועי ילדים המייצגים את ההמולה בבית הרוחשת צחוק וילדים- אליה נושאת עינה פראדל, המבקשת לעצמה ילד.

אלמנט נוסף הוא השימוש בבובות ככלי ייצוגי ועיצובי נוסף לעולם של דבורה בארון. דמותה של זיוה, הכלבה שבעליה עזב אותה, מוצגת כדמות נשית שלא נשמע קולה, ההבדל הוא שלעומת הדמויות הנשיות האנושיות בסיפוריה, זיוה ששמה אמנם כשם אישה, הינה כלבה, ללא יכולת דיבור. הניסיון היה להבדיל את זיוה משאר הדמויות האנושיות וכך למעשה הגעתי אל השימוש בבובה. התחושות והרגשות של הצופה המושלכות אל חפץ דומם, מת שמקבל חיים באורח קסם על ידי שחקנית בשר ודם. השימוש בבובות לדעתי מעצים ואף מחدد את יכולת ההזדהות שלנו עם חוסר האונים שלה מחד, לצד החיוניות והתקווה של זיוה לאתר לעצמה בית חדש. רגשות אלו, הם שמותירים בנו את תחושת התקווה לחיים אותם עיצבה ברגישות דבורה בארון בסיפוריה.

שיר גולדברג, בימאית ההצגה

מסיפורים למחזה - שלב בחירת החומרים

בראשית יצירת העיבוד, הרצון כמובן היה להצליח להעביר אל המחזה את רוח השפה, הדמויות והתמלה אותם בראה דבורה בארון. אך איזו דמות מתוך שלל הדמויות שכתבה, איזהו הרגע אותו היטיבה לתאר ואשר הכנסתו למחזה היא הכרחית והשמטתו היא הרסנית? שלב בחירת הסיפורים היה עבורי השלב הקשה והמכריע ביותר. הפחד שמא אותרי מאחור סיפור או דמות הכרחיים להבנת יצירתה ועולמה, הדירו שינה מעיני. לבסוף ההכרעה באשר לסיפורים אשר יכללו בעיבוד, הייתה שילוב בין עבודת ההכנה והשאפה ליצור סיפור אחיד המציג את העיירה על שלל גיבוריה ובין תחושה אינסטינקטיבית, ספק מטאפיזית שמשכה אותי דווקא אל הסיפורים הספציפיים הללו. הסיפורים להם התייחסתי בעיבוד:

עגמת נפש // סיפורו של לוי לוי, מנהל החשבונות של סוחר עשיר, המגיע אחר צהרים אחד, על מנת לבקש כסף על חשבון החדש הבא. תגובתו הגסה והבוטה של הסוחר ובני משפחתו, מותירים את לוי לויין המוום ודוחפים אותו לתגובה קיצונית והרסנית. למחרת, לוי לויין, מתאבד בביתם. תגובת אשתו של הסוחר להתאבדות לוי לויין "אמרו מה שתאמרו, וזאת היא כפית טובה, כפית טובה, כפית טובה. הוצה אדם לשים קץ לחייו, והרי שדות מוחץ לעיר, או חורבות עזובות, ולמה ובשלמה לגזול את מנוחתם ולהרעיל את דמם של אנשים, שלא עשו לך שום רעה, שום ר-ע-ה".

שפרה // לאחר מות בעלה, נאלצת שפרה, נערה צעירה, להותיר את תינוקה מאחור שעה שהיא נשלחת להיות מינקת בבית אדוניים. תחושת חוסר האונים והגעגוע מחד ומאידך היחס הקר והנוקשה לו היא זוכה, מביאים אותה לקצה גבול יכולתה עד שלרגע אחד-היא פורצת בבכי.היא נענשת על כך שנשלחת חזרה כלעומת שבאה. לפי דבריה של אחת המשרתות, ניתן ללמוד על תפקידה של האישה-המשרתת. "המשרתת, אשר נכנסה לתקן את העצים בכירה, הזהירה אותה לחדול מ"זה". לא טוב, אחות-אמרה, בהשענה על המגרפה שבידה, ומבלי לתמוה אמנם על עצם הבכי-ממינקת דורשים רוח טובה, ואת הנה- דמעות. את קומי צאי לך מוטב החוצה, תתבדרי או מה? והעיקר-התאפקי, התאפקי".

גרעינים // סיפורו של יאשק, בחור צעיר וחולני המתקשה לקבל את העוולות וחוסר הצדק בעיירתו. הפערים הכלכלים והחברתיים הגדולים מביאים אותו לשלוח מברק איום למנהל המפעל ליציקת ברזל, ברוך ברג, בדרישה להיטיב את תנאי העבודה במפעל. האדון ברג, אשר בתחילה מגיב בביטול גמור ואף פורץ בצחוק גדול, נתקף לחץ פתאומי בחזהו ומת משבץ. יאשק מובא בפני שופט ומצא אשם במותו. הוא נידון לתלייה. אחותו של יאשק, מנסה בכל דרך, למצוא משמעות במותו. "...הנערה, תופרת הלבנים, אחותו של ישק, מצאה להם משל אחר. היא השוותה אותם לגרעינים אלה, אשר ייטמנו באדמה אחרי החרישה, בראשית דמדומי האביב. הם, הגרעינים ייעלמו אמנם, אבל סופם הלא להכות שורש, התנחמה-וגם להצמיח צמח". דמותה של פראדל הינו שילוב של דמויות הנשים מהסיפורים: "משפחה", "כריתות" ו"פראדל"- האישה, אשר מעמדה בחברה נקבע אך ועל פי היותה אשת איש ואם. כמיהה והאישה אינה עונה לציפיות החברה, היא מקבלת גט מבעלה ונפלטת מחוץ למעגל החברתי "זאכן, מי הוא אשר ינעם לו לראות את חברו בוכה על דברים אשר לכאורה הם רק מרגינים את הלב, כמו: שחוק ילדים באור השמש, שירתה של נערה על מלאכת רקמה, או בת צחוק של אם המשעשעת את תינוקה על ברכיה".

זיווה // הגברת ברג בורחת מביתה לאחר שבעלה הכה אותה ומותירה את כלבתה האהובה, זיווה, מאחור. אדון ברג, מסלק את זיווה וזו נותרת ללא בעלים. משרתת צעירה, בבית סמוך דואגת בתחילה להאכילה ושומרת עליה "לא טוב שידעו שאין לך עוד בית, האנשים אינם אוהבים אותך שכזאת". אך נאלצת לעזוב ולנסוע בעקבות אדוניה. זיווה נותרת שוב לבדה כשהיא "המומה, טפוחת מים, חולה" ומתמסרת לחיבוקו של לוכד הכלבים בעיירה.

סיפורים אלה, למרות שמלאים בסבל וקושי הם לדעתי מלאי תקווה. הדמויות, על אף מצבן הקשה זוכות, כל אחת, לרגע ולו לרגע אחד של חסד בו הן זקופות קומה, משמיעות את קולן ובעצם כך מתממשות כאדם שווה זכויות. שווה חלומות. אדם. אצל דבורה בארון, הצורך באהבה, קבלה וחמלה אינו רק כמיהה של האדם. כי אם ישוד בסיסי שכל יצור חי זקוק לו, אדם או חיה. המשרתת ריזל, על הכלבה זיווה יע"ן כי הלב שלה הלא הוא "שרוף"- אמרה רזל-בן אדם כשבאים עליו ייסורים יכול לפחות לדבר, והיא, המסכנה הלא אין לה פה".

שחר פנקס, מעבדת הסיפורים

דבורה בארון

נולדה ב-12.1887. 4.12 בעיירה אוזדה, פלך מינסק, ברוסיה הלבנה, לאמה שרה ולאביה שבת-אליעזר בארון. שנת ליה חינוך תורני כבן. היא הייתה השלישית בילדי המשפחה. קדמו לה: חיה-רבקה ובנימין ואחריה: יצירה וחנה. ב-1902. 4.10 התפרסם סיפורה הראשון ב'המליץ'. שנה לאחר מכן עזבה את העיירה בעקבות אחיה הנערץ, בנימין, וגרה עמו במינסק ובקובנה. למדה במינסק, בקובנה ובמריאמפול ארבע שנים וקבלה תעודת הוראה מן הגימנסיה במריאמפול. התפרנסה מהוראת עברית והיתה מדריכת נוער ציוני בעיר זו. בין השנים 1909-1904 היתה מאורשת לטור משה בן אליעזר, אירושין שהסתיימו בפרידה. ב-1908 נפטרה ממחלת השחפת. בין 1908 ל-1911 שמשה כמורת-בית בבתי משפחות מיוחסות ואמידות בקובנה ובוויילקובישיק. באוגוסט 1909 ביקרה בוילנה, שם הידקה את קשריה עם סופרי עברית ויידיש. בדצמבר 1911 עלתה לארץ ישראל והתיישבה בנווה צדק, התחילה לעבוד במערכת 'הפועל הצעיר' ביפו ונעשתה לעורכת המדור הספרותי שלו.

באוקטובר 1912 נישאה ליוסף אהרנוביץ, ממנהגי מפלגת 'הפועל הצעיר' ועורך בטאונה. ב-1914. 1.24 נולדה בתה צפורה. במאי 1915 הוגלתה המשפחה לאלכסנדריה שבמצרים. ב-1918 חזרה המשפחה לארץ ישראל והתיישבה בתל אביב. בני הזוג חזרו לעריכת 'הפועל הצעיר, והשתתפו ביסוד כתב-העת 'מעברות'.

ב-1920 נפטרה ברוסיה מטיפוס, אחיה בנימין, שהיה רופא. בדצמבר 1922 התפטרו בני הזוג מעריכת 'הפועל הצעיר'. יוסף אהרנוביץ התמנה כמנהל בנק הפועלים ודבורה בארון הסתגרה מאז בביתה עד סוף ימיה ועסקה בכתיבת סיפוריה. בשנת 1927 הופיע ספר סיפוריה הראשון 'סיפורים' בהוצאת 'דבר'. בשנת 1932 הופיעו תרגומה מצרפתית לספרו של גוסטב פלורב 'מדאם בובאר'. בשנת 1933 זכתה בפרס ביאליק על ספרה 'קטנות'.

במרץ 1937 נפטרה בעלה יוסף אהרנוביץ. בשנת 1941 ערכה יחד עם אליעזר שוחט את כתבי יוסף אהרנוביץ בשני כרכים. בשנת 1944 זכתה בפרס רופין שלעריית חיפה על ספרה 'לעת עתה'. בשנת 1951 הופיע ספרה המרכזי 'פרשיות' בהוצאת מוסד ביאליק, שזכה אותה בפרס ברנר.

ב-1956. 20.8 נפטרה בתל אביב ונקברה בבית הקברות הישן ברחוב טרומפלדור. בשנת 1961 הופיע הספר 'אגב-אורחא, אסופה מעזבונה על ד' בארון ומסביבה; בעריכת בתה צפורה אהרנוביץ, הכולל ממכתביה, דברי הערכה, זכרונות וחומר לביוגרפיה.

מתוך הרצאתה של הפרופסור אמריטה נורית גוברין, מהחוג לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב.

יצרי ההצגה

שחר פנקס

מתחזית ודרמטורגית בוגרת תואר שני בבימוי, אוניברסיטת תל אביב. בין עבודותיה כמחזאית: "תזווה"- כתיבה ובימוי (תיאטרון האוניברסיטה), "איש לכת" כתיבה ובימוי משותף עם שיר גולדברג ומשה פרלשטיין (פסטיבל עכו), "פרסאוס ומדוזה" (המשכן לאמנויות חיפה), "בשר- גבירתי ורבותי" (אנסמבל הרצל/ה), "אבא שלי לא ציפור" (פסטיבל ישראל). בין עבודותיה בבימוי בתיאטרון האוניברסיטה: "לילה מאלף", "נשי טרכיס", "מיטות", "ארשטיקנד" (במתכונת עצמאית באוניברסיטת תל-אביב), "נגמר" בימוי וכתיבה. בין עבודותיה כדרמטורגית: "פסטיבל צו קריאה" למחזאות מקורית, (תיאטרון צוותא), "אם יש גן עדן", "שרי המלחמה"(תיאטרון הבימה), "ארץ חדשה", "לא אנשי", "אובססיה" (קבוצת צעירי הבימה).